

Kovaa peliä Pohjolassa

Juha Sipilän hallitus ei saanut pontevasta yrityksestä huolimatta aikaan yhteiskuntasopimusta työpäivän pidentämisestä 20 minuutilla ilman palkkaa. Sen sijaan se onnistui tekemään historiallisen päätöksen Sote-uudistuksesta, jonka pitäisi olla toiminna vuodelta 2019 alusta alkaen. Sitä sorvatessa hallitus keikkui jo kuilun partaalla tai näin ainakin annettiin auliisti ymmärtää. Se säilytti kuitenkin väsyneenäkin tasapainonsa ja onnistui saamaan ratkaisun aikaan. Jo oli aikakin.

Pääministeri Sipilä teki opposition tarpeettomaksi onnistuessaan melkein kaatamaan kärrynsä. Näin näyttävään suoritukseen ei oppositio olisi millään pystynyt. Se vetikin opposition vähän hiljaiseksi.

Sote-alueita tulee 18 kappaletta maakuntien rajoja noudattaen. Toiminta-alueita tulee kuitenkin kolme vähemmän, jolloin kolmen sote-alueen tulee hoitaa asiansa yhdessä jonkin toisen sote-alueen kanssa. Asiantuntijat olivat melko yhtenäisesti 12:n sote-alueen kannalla, mutta piti Sipilän näyttää, kuka on isäntä talossa.

Sipilää ei voi syyttää kabinettipelistä, kun hän toi hallituksen sisäiset erimielisyydet kaiken kansan äimisteltäväksi. Hän harrasti näyttävää julkisuutta myös pitäessään suurta huomiota saaneen tv-puheensa 16.9.2015. Hän puhui Suomen taloudellisesta tilanteesta ja pakolaistilanteesta.

10.12.1958 pitämässään radiopuheessa presidentti Urho Kekkonen siteerasi edeltäjänsä J. K. Paasikiveä, joka lausui ulkopoliittisten erimielisyyksien syntyessä: "Jos tämä asia ei pian selvene, minä menen radioon ja pidän puheen." Tällaista puhetta hän ei kuitenkaan pitänyt. Sipilä sen sijaan piti historiallisen tv-puheen. Sen voi nähdä jonkinlaisena yrityksenä nousta politiikan yläpuolelle. Sipilähän on poliitikkona nuori.

Kirjailija **Paavo Haavikko** sanoi 1995: "Parodia on jo kauan ollut mahdotonta. Ne tekevät sen itse." Juha Sipilän aikana tämä epäkohta on poistunut. Sipilän tv-puhe on nimittäin kirjoittanut tekemään runsaasti parodioivia nettivideoita.

Sipilä puhui lämpimästi pakolaisista. Hän on myös luvannut asuntonsa pakolaisten

käyttöön. Tämä teko ylitti uutiskynnyksen maailmalla. Meillä on pitkään puhuttu kestävyysvajasta, kun vanhojen osuus väestöstä yhä kasvaa eikä vanhuksille riitä tarvittavaa huolenpitoa. Siksi tarvitaan ulkomailta uutta työvoimaa. Pakolaiskriisi tuli siis Sipilälle kuin taivaan lahjana.

Nykyinen maakuntajako on toiminut vuodesta 1994 alkaen. Vuodesta 1960 vuoteen 1997 meillä oli 12 läänin. Sitten läänien lukumäärä pudotettiin viiteen. Vuoden 2010 alussa läänit lakkautettiin ja tilalle perustettiin 7 aluehallintovirastoa. Niiden toimialueet käsittävät 1–5 maakuntaa. Samaan aikaan perustettiin 15 ELY-keskusta. Niillä on kolme vastuualuetta. Yhdeksässä ELY-keskuksessa on kaikki kolme vastuualuetta, neljässä kaksi ja kahdessa yksi. Suomessa on myös 317 kuntaa, joista 107 on kaupunkeja.

Valtio ohjaa kaikkia toimia ministeriöiden kautta. Maamme on siis melkoinen hallintoviidakko, jossa eri toimijoiden tehtäväkentät menevät päällekkäin. Puhutaan myös hallintohimmeleistä.

Viime vuosina on puhuttu paljon suuresta kuntauudistuksesta ja tehty selvityksiä kuntien yhdistämisen edellytyksistä. Yhdistämisä on vähin erin tehtykin. Jos ja kun Sote-uudistuksen myötä kuntien kalleimmat tehtävät siirtyvätkin sote-alueiden hoidettaviksi, tarve kuntauudistuksiin vähenee huomattavasti.

Sote-uudistus tuo ihmisille valinnanvapautta julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin tarjoamien palvelujen välillä. Ennen kuin tähän päästään, tullaan käymään tiukkaa vääntöä yksityiskohdista.

Mieleeni tulee tässä yhteydessä Maanmittauslaitoksen taksa-aika, joka päättyi vapuna 1972. Taksan viimeisinä vuosina meillä oli voimassa sekasysteemi. Samanlaisia töitä tehtiin sekä taksalla että kuukausipalkalla. Palvelun tuottajaa ei asiakas kuitenkaan pystynyt valitsemaan. Jos yksityisten palvelun tuottajien asema tulee muistuttamaan taksamiesten elämää, niin kustannukset tulevat pysymään kurissa. Taksa-aikana valtio yksipuolisesti päätti taksojen tasosta. Taksojen jälkeen ruvettiin asiakkailta perimään maanmittausmaksua, joka ylitti taksa-aikaiset palkkiot roimasti.

Maanmittarit olivat kuukausipalkkaiseen työhön yleensä tyytyväisiä. Muistan kuitenkin, kuinka meitä patisteltiin **Jarmo Ratian** pääjohtajakauden aikana tekemään enemmän ja paremmin töitä, taikka muuten yksityiset tulevat tekemään ne. En muista, että tämä olisi häirinnyt mielenrauhaani ja turhaa se olisikin ollut.

Muuttuuko ihminen ja mihin suuntaan voi viedä huomispäivän tie, kysytään **Rauno Lehtisen** säveltämässä ja **Tuula Valkaman** sanoittamassa laulussa vuodelta 1970, joka tehtiin **Georg Otsia** varten hänen ollessa tulossa Suomeen. Laulun sanat ovat yhä ajankohtaiset.

Anu Järvensivu, Risto Nikkanen ja Sanna Syrjä Tampereen yliopistosta julkaisivat vuonna 2014 tutkimuksen *Työelämän sukupolvet ja muutoksissa pärjäämisen strategiat*. He vertailivat 1945–1990 syntyneiden ikäluokkien asenteita elämään. Niissä on suuria eroja. Vuosina 1980–1990 syntynyt Y-sukupolvi eli diginatiivit tuntuu olevan eniten pihalla. Siteeraan *Helsingin Sanomia* 8.11.2015: "Diginatiivit uivat kuin kalat vedessä nopeiden, pinnallisten päätösten eli nettilogian työelämässä. Heillä on kuitenkin kokemus ulkopuolisuudesta, keinottomuudesta, kaoottisuuden tunteesta ja yksinäisyydestä. Y-sukupolvi hyödyntää eniten yksilöpalveluja kuten te-toimistojen apua tai terapeuttipalveluja." Toivottavasti Sote auttaa heitä ja muitakin.

Raimo Koivistoinen
raimo.koivistoinen@kolumbus.fi